

ไม้ผล

เรื่อง : พศ.ดร.อูษณี Pic พืชกรรม
ภาควิชาพฤกษศาสตร์ คณะวิทยาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหิดล
อีเมล : aussanee.pic@mahidol.ac.th

ศักยภาพที่ปรากฏของทุเรียนพื้นเมือง

“

ผลจากการทำงานภายใต้แนวทางโครงการอนุรักษ์พันธุกรรมพืชอันเนื่องมาจากพระราชดำริ สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี ที่ได้รับทุนสนับสนุนจากสำนักงานการวิจัยแห่งชาติ (วช.) สำนักงานพัฒนาเศรษฐกิจจากฐานชีวภาพ (องค์การมหาชน) และมหาวิทยาลัยต้นสังกัดของทีมงานทุกคน โดยการสำรวจ รวบรวม และประเมินความหลากหลายของพันธุ์ทุเรียนจากลักษณะสัณฐานวิทยา โดยเฉพาะส่วนผลของ "ทุเรียนพื้นบ้าน" หรือ "ทุเรียนพื้นเมือง" ที่พบในหลายชุมชนบริเวณภาคใต้ระหว่างปี พ.ศ. 2557 - 2563 ได้สำรวจพบทุเรียนจำนวน 587 สายต้นหรือพันธุ์ ดังปรากฏในรายงานการวิจัยฉบับสมบูรณ์ ”

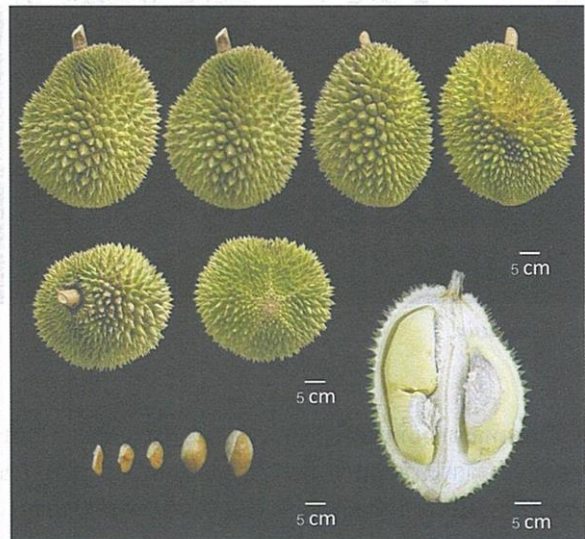
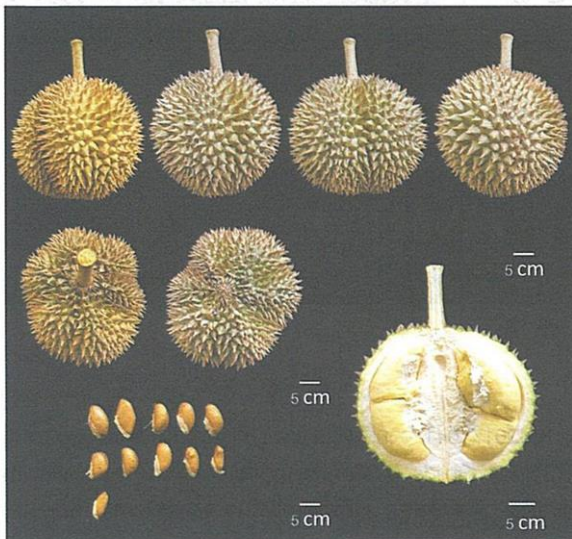
”

พันธุ์ทุเรียนพื้นเมืองมีลักษณะแตกต่างกันมากเป็นเอกลักษณ์เฉพาะของแต่ละสายต้น บางพันธุ์มีรสชาติอร่อย เหมาะสำหรับบริโภคสดได้ดีและมีรสชาติใกล้เคียงกับพันธุ์หมอนทอง ในขณะที่บางพันธุ์มีความหวานและเนื้อละเอียด เหมาะต่อการแปรรูป สิ่งเหล่านี้สะท้อนถึงความโดดเด่นของทุเรียนพื้นเมืองของไทย

พันธุ์ทุเรียนพื้นเมืองที่น่าสนใจ

สีเนื้อทุเรียน เป็นสิ่งแรกในลักษณะคุณภาพที่ทำให้ผู้บริโภคหยุดมองเนื้อของทุเรียนพันธุ์นั้น ส่วน **รสชาติ** เป็นอีกหนึ่งลักษณะที่จะทำให้เกิดความพึงพอใจ ซึ่งส่วนใหญ่ผู้บริโภคจะชอบทุเรียนที่มีรสหวาน โดยระดับสีเหลืองอาจระบุเป็นตัวเลขได้จากการวัดปริมาณเม็ดสีเหลืองของแคโรทีนอยด์ที่มีรายงานถึงความสัมพันธ์

ของการเปลี่ยนแปลงปริมาณกับการเจริญเติบโตของผล จากการดำเนินโครงการวิจัยฯ ขั้นตอนการประเมินความหลากหลายด้านพันธุกรรมของผลทุเรียนพื้นเมืองได้ใช้ลักษณะหลายอย่างประกอบการคัดเลือกพันธุ์โดดเด่น (ดังแสดงในตารางที่ 1) หากคัดเลือกโดยใช้ปริมาณแคโรทีนอยด์เป็นข้อมูลหลัก จะพบพันธุ์

△ พันธุ์ KM2019_002 พบที่หมู่ 8 ต.บ้านนา อ.เมือง จ.ชุมพร เป็นหนึ่งในตัวอย่างพันธุ์ทุเรียนที่น่าสนใจ เนื้อสัมผัสมีความนุ่มมาก ความฉ่ำเล็กน้อย ความฉ่ำในเนื้อผลปานกลาง เส้นใยในเนื้อผลค่อนข้างมาก ความมันของเนื้อผลปานกลาง รสชาติของเนื้อผลมีความหวานค่อนข้างมากของเนื้อผลมีความหวานปานกลาง ไม่มีความขม เนื้อผลมีกลิ่นน้อย

△ พันธุ์ PN2019_024 หรือ มะ พบที่ จ.นราธิวาส เนื้อสัมผัสมีความนุ่มเล็กน้อย ความฉ่ำในเนื้อผลปานกลาง เส้นใยในเนื้อผลค่อนข้างมาก ความมันของเนื้อผลปานกลาง รสชาติของเนื้อผลมีความหวานค่อนข้างมาก ไม่มีความขม เนื้อผลมีกลิ่นค่อนข้างมาก มีรสชาติอร่อยค่อนข้างมาก

099
เดทการเกษตร
| 2564 |

เดทการเกษตร

Kehakankaset
Circulation: 50,000
Ad Rate: 22,000

Section: -/-

วันที่: ศุกร์ 1 - อาทิตย์ 31 มกราคม 2564

ปีที่: 45

ฉบับที่: 1

จำนวนหน้า: 4

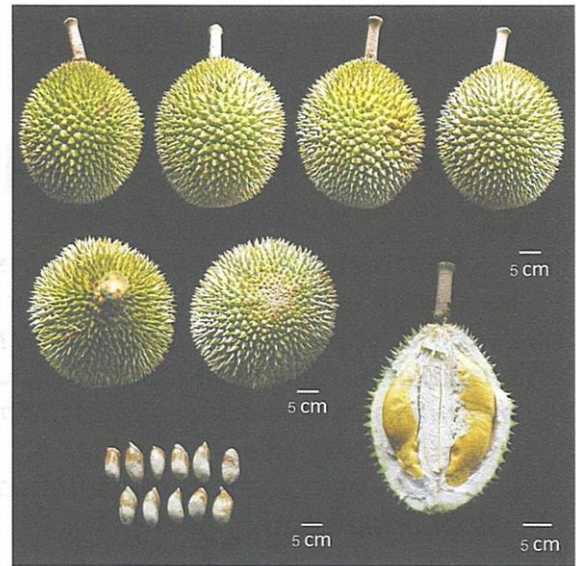
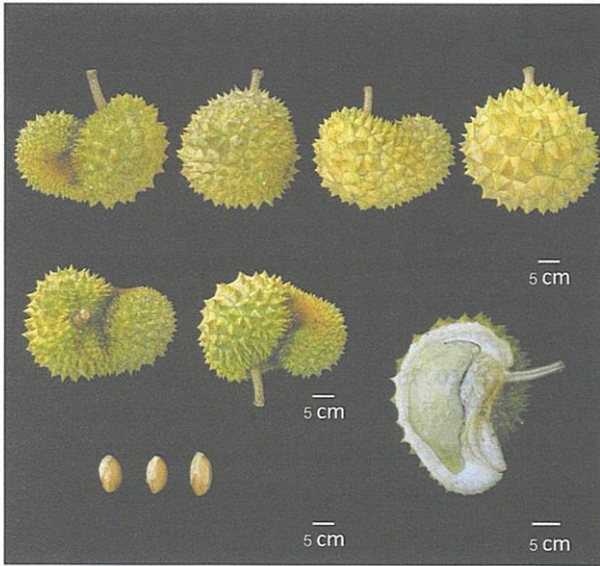
Ad Value: 88,000

หน้า: 99(เต็มหน้า), 100, 101, 102

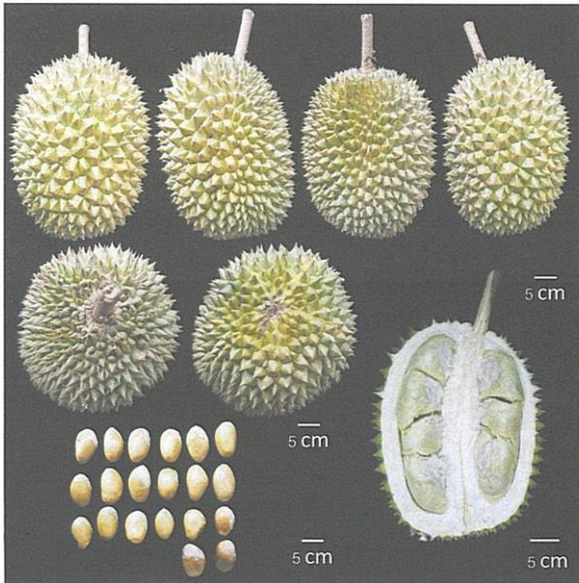
PRValue (x3): 264,000

คลิป: สีสี่

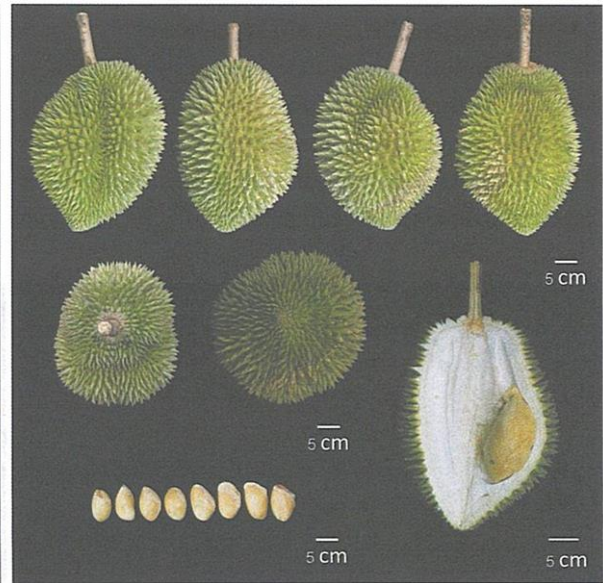
คอลัมน์: ไม้ผล: ศักยภาพที่ปรากฏของทุเรียนพื้นเมือง

△ พันธุ์ PN2019_044 หรือ น้ำตก พบที่หมู่ 7 ต.ริโก๋ อ.สุโขทัย จ.นราธิวาส △ ไอ้ทอง
เนื้อสัมผัสมีความนุ่มเล็กน้อย ความฉ่ำในเนื้อผลปานกลาง เส้นใยในเนื้อผล
ค่อนข้างมาก ความมันของเนื้อผลน้อย รสชาติของเนื้อผลมีความหวาน
ค่อนข้างมาก มีความขมเล็กน้อย เนื้อผลมีกลิ่นปานกลาง มีรสชาติอร่อย
ค่อนข้างมาก

△ ไอ้หนามแน่น

△ วิโรจน์2

ที่มีสีเนื้อเหลืองเข้มที่น่าสนใจ เช่น KM2017_001, KM2017_012, KM2017_041 จากจังหวัดระนองที่เนื้อมีสีเหลืองเข้มกว่าพันธุ์
หมอนทองจากจังหวัดชุมพร เมื่อนำข้อมูลความหวานจากค่า Total Soluble Solids (TSS) จะพบทุเรียนที่มีสีเหลืองและรสหวาน
เช่น พันธุ์ทุเรียนจากจังหวัดพังงา (ไอ้ทอง เขียวทุ่งฟ้า ช้างคู่ และทอง) จังหวัดสตูล (ไอ้หนามแน่น) จังหวัดยะลา (วิโรจน์2)
และจังหวัดสุราษฎร์ธานี (สำรอง2)

เดลินิวส์

Kehakankaset
Circulation: 50,000
Ad Rate: 22,000

Section: -/-

วันที่: ศุกร์ 1 - อาทิตย์ 31 มกราคม 2564

ปีที่: 45

ฉบับที่: 1

จำนวนหน้า: 4

Ad Value: 88,000

หน้า: 99(เต็มหน้า), 100, 101, 102

PRValue (x3): 264,000

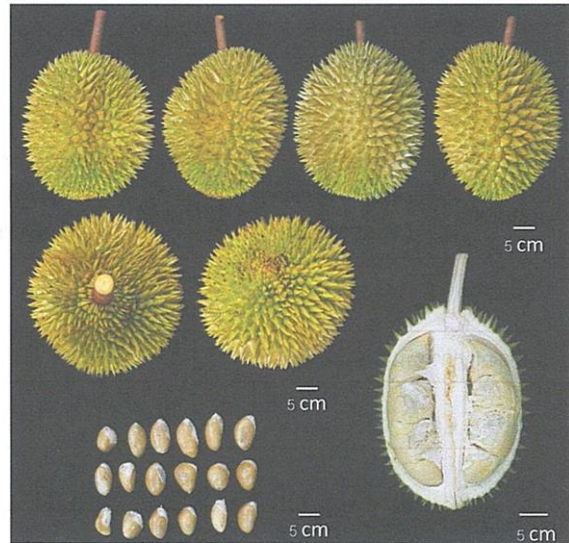
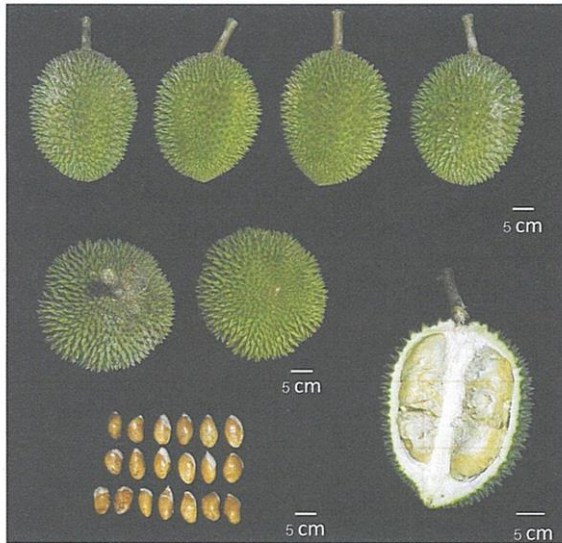
คลิป: สีสี่

คอลัมน์: ไม้ผล: ศักยภาพที่ปรากฏของทุเรียนพื้นเมือง

ตารางที่ 1 ข้อมูลพันธุ์ทุเรียนที่มีลักษณะเด่น

แหล่งที่พบ	Accession Number (รหัสสายต้น)	ชื่อสายต้น	ระดับความหวาน ¹	ระดับสี ²	ระดับความมัน ³	น้ำหนักผลสด (กก.)	สัดส่วนที่บริโภคได้ (%)
ชุมพร	XX	หมอนทอง (พันธุ์เปรียบเทียบ)	39	5.3	0.08	2.4	33
มีสีเหลืองมากกว่าพันธุ์หมอนทอง							
ชุมพร	299	สาวน้อย	19	6.5	0.08	1.5	59
ชุมพร	465	พุ่มสีเขียว	35	6.2	0.05	1.3	55
ยะลา	PSU2017_115	ทุเรียนป่า1	36	10.8	-	2.4	26.1
พังงา	PSU2017_017	ครีม3	36	11.7	-	1.0	16.7
ยะลา	PSU2017_101	วีรยุทธ1	36	11.9	-	1.6	16.1
ระนอง	KM2017_001	-	28	11.5	-	1.1	35.3
ระนอง	KM2017_003	-	26	11.9	-	0.7	23.5
ระนอง	KM2017_012	-	20	14.0	-	1.1	24.8
ระนอง	KM2017_002	-	32	15.2	-	1.3	17.1
ระนอง	KM2017_041	-	27	27.1	-	2.2	13.9
มีรสชาติหวานและเนื้อสีเหลืองใกล้เคียงพันธุ์หมอนทอง							
พังงา	PSU2017_020	ไอ้ทอง	39	5.8	-	1.1	15.3
สตูล	PSU2017_052	ไอ้หนามแน่น	40	5.4	-	1.7	15.9
ยะลา	PSU2017_110	วีโรจน์2	40	5.7	-	1.5	22.4
พังงา	PSU2017_026	เขียวหุ้งฟ้า	40	6.3	-	1.5	26.3
สุราษฎร์ธานี	PSU2017_067	สำรอง2	40	7.7	-	0.6	33.3
พังงา	PSU2017_009	ข้างคู	41	6.8	-	1.7	25.2
พังงา	PSU2017_029	ทอง	42	6.9	-	1.2	20.8

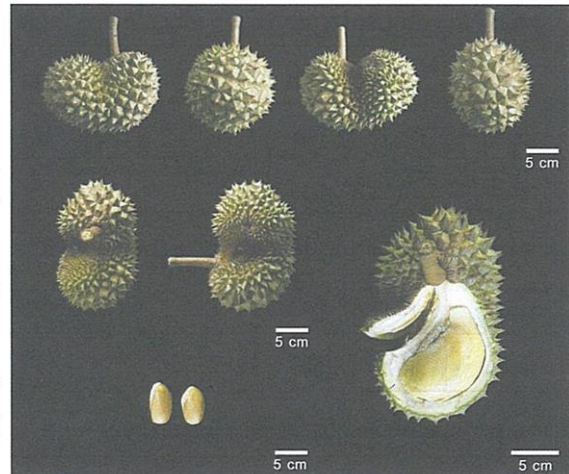
¹Total soluble solid (% Brix) / ²ปริมาณแคโรทีนอยด์ในเนื้อ (ug/gFW) / ³ปริมาณแป้งในเนื้อ (mg/gFW)

△ เขียวทุ่งฟ้า

△ ทอง

การวิเคราะห์คุณภาพเนื้อผลทุเรียนโดยใช้ค่าความเหลืองของสีเนื้อร่วมด้วยนั้น พบว่าในปี 2562-2563 จากทุเรียนจำนวน 170 พันธุ์ที่ได้รับการประเมิน ไม้มีพันธุ์ดีที่มีระดับสีเหลืองเท่าเทียมกับพันธุ์หอมทองได้ จึงได้นำลักษณะเพียง 4 อย่างคือ 1) รสชาติของปริมาณ TSS 2) เนื้อสัมผัสของปริมาณ relative fiber และลักษณะคุณภาพการเกษตร 3) สัดส่วนที่บริโภคได้ 4) สัดส่วนเมล็ด ไปจัดกลุ่ม Hierarchical cluster analysis ด้วยโปรแกรม PASW ได้พบศักยภาพของทุเรียนพันธุ์พื้นเมืองจำนวน 4 พันธุ์ที่สามารถนำไปใช้ประโยชน์เพื่อการบริโภคคือ KM2019_002, PN2019_024, PN2019_044 และ PN2019_049 เป็นกลุ่มที่มีคุณสมบัติด้านรสชาติหวาน ปริมาณเส้นใย และสัดส่วนที่บริโภคได้ใกล้เคียงกับพันธุ์หอมทอง ควรแก่การเผยแพร่เพื่อใช้ประโยชน์ทางการค้าต่อไป

△ ส้มทอง2

บทส่งท้าย

ผลสำเร็จจากการใช้วิธีวิเคราะห์ทางวิทยาศาสตร์อย่างง่ายนี้ ทำให้ค้นหาพันธุ์โดดเด่นได้เร็ว และส่งเสริมการค้นหาค่าศักยภาพของทุเรียนพื้นเมือง ปรากฏเป็นความสำเร็จขั้นแรกก่อนที่จะนำไปสู่การหาแนวทางใช้ประโยชน์จากทรัพยากรทุเรียนในประเทศไทยต่อไป

(ก.)

เอกสารอ้างอิง

- อุษณีย์ พิษกรรม, วิษุวัต สงนวล, ศศิวิมล แสงผล, ปวีณา ไตรเพิ่ม, มนตรี อิศรไกรศีล, จรัสศรี นวลศรี, กรกช นาคคนอง, รวีรัชต์ รักขันธุ์, พรรณีภา ย้วยล, สุพัตรา โพธิ์เอี่ยม, อนุรักษ์ โพธิ์เอี่ยม, สายทอง แก้วฉาย, และ ปิยรัชฎ์ ปริญญาพงษ์ เจริญทรัพย์. 2560. รายงานการวิจัย "การรวบรวมและอนุรักษ์ทุเรียนพื้นเมืองไทย". สำนักงานพัฒนาเศรษฐกิจจากฐานชีวภาพ (องค์การมหาชน).
- อุษณีย์ พิษกรรม, ศศิวิมล แสงผล, วิษุวัต สงนวล, ปวีณา ไตรเพิ่ม, ครรชิต จุดประสงค์ และ ปิยรัชฎ์ ปริญญาพงษ์ เจริญทรัพย์. 2562. รายงานการวิจัย "การประเมินความหลากหลายของทุเรียนพื้นบ้านเพื่อการคัดเลือก อนุรักษ์และขยายพันธุ์ กรณีศึกษา อำเภอเมือง อำเภอทุ่งตะโก อำเภอหลังสวนและอำเภอสรี จังหวัดชุมพร". สำนักงานคณะกรรมการการวิจัยแห่งชาติ.
- อุษณีย์ พิษกรรม, วิษุวัต สงนวล, วีระ จินตโกวิท, มนตรี อิศรไกรศีล, พรรณีภา ย้วยล, ณัฐพงศ์ รัตนเดช, สายทอง แก้วฉาย, จรัสศรี นวลศรี, กรกช นาคคนอง, เสาวภา ดั่งปาน, จำเป็น อ่อนทอง และ ปิยรัชฎ์ ปริญญาพงษ์ เจริญทรัพย์. 2563. รายงานการวิจัย "การสำรวจและอนุรักษ์ทุเรียนพื้นเมืองในประเทศไทย". มหาวิทยาลัยมหิดล และ สำนักงานคณะกรรมการการวิจัยแห่งชาติ.
- อุษณีย์ พิษกรรม, วิษุวัต สงนวล, อุมาร ศิริวัฒนกุล และ ณัฐวุฒิ พวกอินแสง. 2562. 54 พันธุ์ทุเรียนพื้นบ้านจากชุมพร. สำนักงานคณะกรรมการการวิจัยแห่งชาติ. พิมพ์ที่ ProTexts.com.
- อุษณีย์ พิษกรรม และ ณัฐวุฒิ พวกอินแสง. 2563. หลากพันธุ์ทุเรียนพื้นบ้านของไทย. สำนักงานพัฒนาเศรษฐกิจจากฐานชีวภาพ (องค์การมหาชน). พิมพ์ที่ วุฒิปันธการพิมพ์.